

ความท้าทายเศรษฐกิจเวียดนาม

ยุทธศักดิ์ ฅณาสวัสดิ์

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

เมื่อเดือนเศษมาแล้ว คือ วันที่ 22 ตุลาคม 2555 นายกรัฐมนตรีเหวียน เติน ยุง ของเวียดนาม ได้แถลง รายงานเศรษฐกิจต่อที่ประชุมรัฐสภา ระหว่างพิธีเปิดสมัยประชุม ยอมรับว่า ได้บริหารราชการด้านเศรษฐกิจ ผิดพลาด นับเป็นข่าวใหญ่ไปทั่วโลก

สำหรับนายยุง ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนับตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา และต่อมา ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยที่สองเมื่อเดือนพฤษภาคม 2554 ได้ถูกมองว่าเป็นนายกรัฐมนตรี ที่ทรงอำนาจมากที่สุดเท่าที่เคยมีมา โดยปกติแล้วในอดีตอำนาจทางการเมืองของเวียดนามจะกระจุกตัวอยู่ที่ผู้ดำรง ตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์

เขาต้องเผชิญกับการโจมตีอย่างหนักอย่างทั้งบนดินและใต้ดิน โดยเฉพาะการโจมตีผ่านเว็บไซต์ ซึ่งมี อิทธิพลต่อทัศนคติของประชาชนอย่างมาก เนื่องจากชาวเวียดนาม 90 ล้านคน มีสัดส่วนสูงถึง 34% ที่เชื่อมต่อ ออนไลน์กับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นับว่าเป็นสัดส่วนสูงกว่าของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ไทย อินโดนีเซีย ฯลฯ เสีย อีก ประกอบกับรัฐบาลควบคุมการเสนอข่าวผ่านสื่อหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ ทำให้ประชาชนหันมาสนใจรับ ข่าวสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต

สำหรับประเด็นการโจมตี เป็นต้นว่า รัฐวิสาหกิจอยู่ต่อเรือวินาซิน ที่เผชิญวิกฤตจนเกือบล้มละลายเมื่อ ปลายปี 2553 มีหนี้สินนับแสนล้านบาท การจับกุมนายธนาคารที่ใกล้ชิดเมื่อเดือนสิงหาคม 2555 รวมถึงปัญหา เด็กเส้น คือ บุตรหลานอายุยังน้อยของบรรดาผู้นำประเทศ ได้รับแต่งตั้งให้มาตำแหน่งระดับสูงทั้งหน่วยงาน ราชการ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทเอกชน

เดิมคาดหมายว่านายยุงอาจลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี อย่างไรก็ตาม ยังสามารถรักษาเก้าอี้ เอาไว้ได้ เนื่องจากมีพันธมิตรจำนวนมากในรัฐสภา ประกอบกับ ไม่มีบุคคลที่เหมาะสมกว่าที่จะมาดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี แม้ต้องลดบทบาทลงบ้าง เช่น โอนอำนาจบังคับบัญชาหน่วยงานปราบปรามคอร์รัปชันจากเดิมขึ้น ตรงกับนายกรัฐมนตรี มาขึ้นกับคณะกรรมการการเมืองหรือโปลิตบูโร โดยมีเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ เป็นประธาน

อนึ่ง แม้จะถูกโจมตีเกี่ยวกับความผิดพลาดในการบริหารงานด้านเศรษฐกิจ แต่โดยภาพรวมแล้ว เศรษฐกิจเวียดนามไม่ได้เลวร้ายมากมายอย่างที่คิด โดยคาดว่าตัวเลขในปี 2555 จะเติบโตในอัตราค่อนข้างสูง คือ 5.2% แม้ว่าจะต่ำกว่าเดิมที่เคยกำหนดเป้าหมายไว้สูงถึง 6.5% ก็ตาม สำหรับในปี 2556 รัฐบาลเวียดนาม ตั้งเป้าหมายไว้ที่ 5.5% ขณะที่ IMF คาดการณ์ปี 2556 ไว้สูงกว่า คือ 5.9%

เศรษฐกิจเวียดนามยังมีแนวโน้มเติบโตสูง เนื่องจากมีประชากรเกือบ 95 ล้านคน เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ขยันขันแข็งในการทำงาน ใฝ่ศึกษาหาความรู้ และยังเป็นประเทศวัยหนุ่มสาว อายุกึ่งกลางของประชากร 28.2 ปี ขณะที่ประเทศไทยเริ่มเป็นวัยกลางคน อายุกึ่งกลางอยู่ที่ระดับ 34.7 ปี

การส่งออกในช่วง 10 เดือนแรก มีมูลค่าสูงถึง 93.8 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มมากถึง 18.9% โดย คาดว่าตัวเลขเต็มปี 2555 มูลค่าส่งออกน่าจะเพิ่มมากถึง 16.6% นับว่าสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ รวมถึงประเทศไทยด้วย ซึ่งปี 2555 มูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราค่อนข้างต่ำ

ขณะเดียวกันคาดว่าเวียดนามจะส่งข้าวออกมากเป็นประวัติการณ์ที่ระดับ 7.5 - 7.7 ล้านตัน และค่อนข้าง เป็นที่แน่นอนแล้วว่าปี 2555 อินเดียและเวียดนามน่าจะ โค่นแชมป์เก่า คือ ประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศส่งออกข้าว

มากที่สุดในโลกยาวนานมาตั้งแต่ปี 2523 โดยจะกลายเป็นประเทศส่งออกข้าวมากเป็นอันดับ 1 และ 2 ของโลกตามลำดับ

ขณะที่นำเข้าอยู่ที่ระดับ 93.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นเพียง 6.7% ทำให้เวียดนามซึ่งเดิมขาดดุลการค้าจำนวนมาก โดยปี 2554 ขาดดุลการค้ามากถึง 10 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เปลี่ยนมาเป็นเกินดุลการค้าเล็กน้อย

สำหรับปัญหาที่ยังน่าวิตก คือ หนี้เสียในระบบธนาคาร โดยจากสถิติของธนาคารกลางเวียดนาม พบว่าเพิ่มจาก 6% ของยอดสินเชื่อทั้งหมดเมื่อสิ้นปี 2554 เป็น 8.6 – 10% ในช่วงกลางปี 2555 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 10 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ยิ่งไปกว่านั้น หน่วยงานของต่างประเทศคาดว่าสัดส่วนหนี้เสียจริงน่าจะสูงกว่าตัวเลขทางการ คือ ประมาณ 15% โดยในปี 2555 มีการจำนวนมากปิดกิจการ ซึ่งความจริงแล้วเป็นทั้งวิกฤตและโอกาสของธุรกิจไทยที่จะเข้ามาซื้อกิจการหรือร่วมลงทุนในบริษัทเหล่านี้

ส่วนเงินเฟ้อซึ่งเดิมน่าวิตกกังวลเป็นอย่างมาก แม้มีแนวโน้มลดลงมากในระยะหลัง แต่ยังขึ้นๆ ลงๆ ยังไม่น่าไว้วางใจ โดยในเดือนตุลาคม 2555 ตัวเลขเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งหนึ่งเป็น 7% แต่คาดว่าตัวเลขทั้งปีน่าจะไม่เกินเป้าหมายของรัฐบาลที่กำหนดไว้ คือ 8% แม้เป็นอัตราค่อนข้างสูงสำหรับประเทศอื่นๆ แต่เป็นยอมรับได้ในเวียดนาม

สิ่งน่าวิตกอีกประการหนึ่ง คือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีแนวโน้มลดลง จากเดิมในปี 2551 มีตัวเลขจดทะเบียนสูงถึง 71.7 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ จากนั้นลดลงอย่างต่อเนื่องเหลือเพียง 15.6 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2554 สำหรับช่วง 10 เดือนแรกของปี 2555 อยู่ที่ระดับ 10.5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และตัวเลขทั้งปีน่าจะไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ระดับ 15 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ทั้งนี้ แม้รัฐบาลเวียดนามเน้นการลงทุนจากต่างประเทศในเชิงคุณภาพ ไม่นับเชิงปริมาณก็ตาม แต่จากตัวเลขที่ลดลงมาก ทำให้รัฐบาลลดเป็นห่วงไม่ได้ และอาจจะมีมาตรการเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมการลงทุนเป็นการเพิ่มเติม

บทความตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 10 ธันวาคม 2555